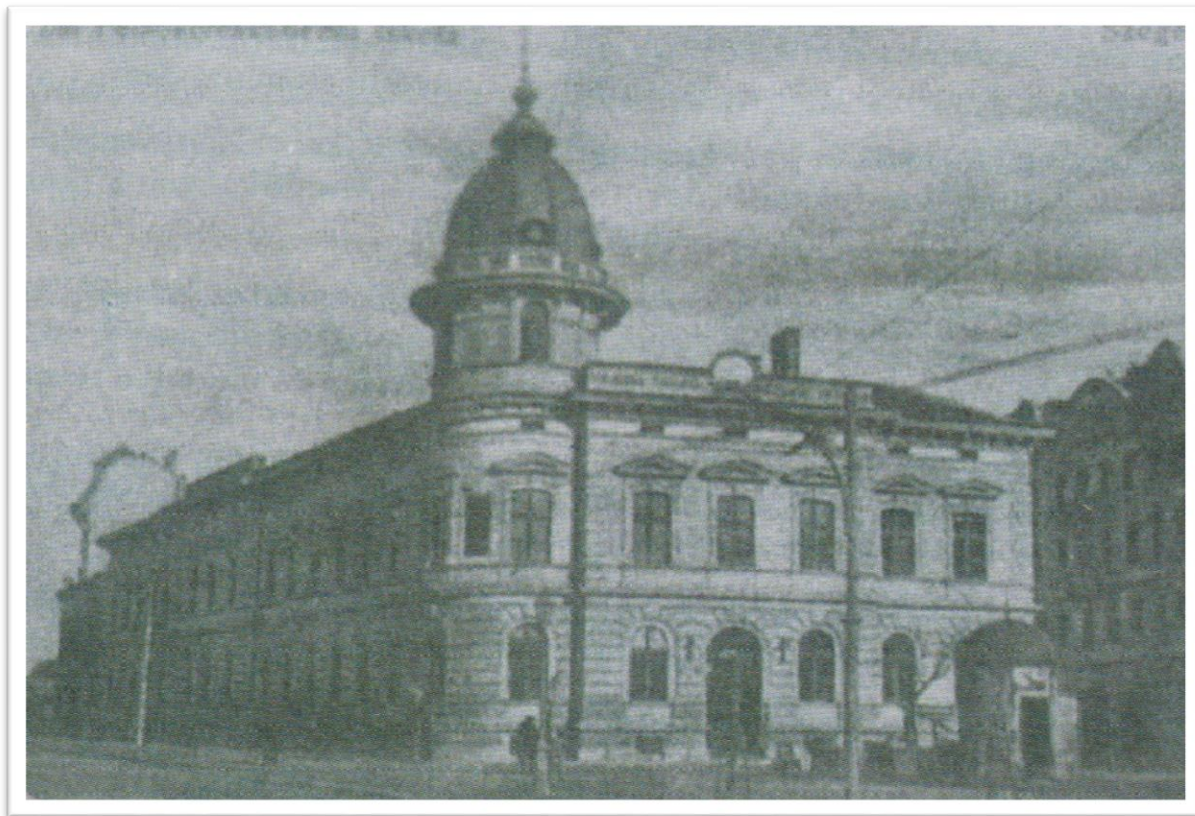

Az alapítás

Az új felsőkereskedelmi iskola felállításának szorgalmazója, tevékeny támogatója Szeged város akkori polgármestere, **dr. Lázár György** volt. 1904-től 1915-ig tartó regnálása alatt azon munkálkodott, hogy Szeged városát kulturális központtá tegye. Neki köszönhető, hogy Szeged a szobrok városa lett. Ebben az időben állítottak szobrot többek között Tisza Lajosnak, Rákóczi Ferencnek, Széchenyi Istvánnak, Deák Ferencnek, Dankó Pistának.

Kezdeményezője a Fogadalmi templom építésének, melyet a város fejlődése szempontjából kardinális kérdésnek tekint, mert „a Rudolf-tér és a városi főgimnázium között lévő városrészt ki fogja emelni mai ósdi, még részben a török világból való állapotából, a ma már megállapított városrendezési terv alapján egy új, modern városrésznek ad helyet.”

„A fogadalom” címmel közli a SZEGED és Vidéke című lap a városi közgyűlésen e tárgyában mondott beszédét.

200 különböző intézmény hirdeti munkásságának eredményét. Számos oktatási intézmény: többek között az állami fiú és leánygimnázium, a vakok és siketnémák intézete.

Politikájának ellenzői is voltak, ahogyan **Nyáry György** iskolánk első igazgatója is írta:

„S egyesek, akik az ő magas céljait nem értették meg, türelmetlenkedtek, hogy miért hivatalokat és kultúrintézményeket szerez meg a városnak s miért nem gyárakat és iparvállalatokat, pedig azok elfelejtették, hogy az ipari élénkség, kereskedelmi tevékenység csak a fogyasztók nagy számának idetelepülésével emelkedhet.”

A város lakossága azonban nagyra becsülte tevékenységét. 1911-ben 60. születésnapja előtt a DÉLVIDÉKI KÖZGAZDASÁG a város „igazi édesapját látja és tiszteli” benne, és megállapítja, hogy az első közigazdász a Délvidéken: „Neve fénye mellett elhalványul az

ezernyi fáklyafény, amely születése napja estélyén a város népének örömeként be fogja világítani az utcákat.”

A második állami felsőkereskedelmi iskola felállítását 1912 tavaszán kezdeményezi a város. A DMKE-hez, valamint a kereskedelmi és iparkamarához fordulnak, de mind a két helyen elutasították. A minisztérium ellenben ajánlotta, hogy „amennyiben Szeged város kulturális és gazdasági érdekei egy új felső kereskedelmi iskola létesítését megkívánják, úgy a közösség gondoskodjék egy községi jellegű ily intézet felállításáról.”

A közgyűlés április 16-án tárgyalta Gál Endre dr. kulturális tanácsos előterjesztését – miszerint a város önerőből hozza létre az intézményt – elfogadja. Egyedül Tóth József, a már működő állami felsőkereskedelmi iskola igazgatója ellenezte ezt, szerinte nincs szükség másik ilyen jellegű iskolára. Azt semmiképpen nem javasolta, hogy felsőbb osztályok is induljanak, hiszen ország minden tájáról érkeznének tanulók és az iskola „a kicsapásra ítélt gyülekezete lenne.”

Az előterjesztés elfogadása után a vita arról folyik, hogy hány tagú legyen az igazgató tanács, hány rendes, helyettes és óraadó tanárt alkalmazzanak, hány osztállyal induljon az iskola. Vita bontakozik ki a Szegedi Naplóban Vincze Frigyes dr. és Dobay Gyula dr. ügyvéd között a gyorsírás tanítása tárgyában. Míg az előbbi elutasítja, az utóbbi fontosnak tartja, mert az „a gyakorlati fontosság és szükségesség tekintetében nem egy kötelező tárgyat sokszorosan felülmúl.”

Vita folyik arról is, felvegyenek-e lányokat is az intézménybe. Ezt a Nótisztviselők Országos Egyesületének elnöksége hivatalos levélben kérte a várostól. A vitában azt sokan elvetik, hogy fiúk és lányok egy osztályba járjanak, legfeljebb „paralel osztályokat” tudnak elképzelni. A Napló újságírója szerint „egy ilyen iskola megnyitása kissé korai volna.”

Mivel a polgármester híve volt az együttes tanításnak, ezért érdeklődött a minisztériumban, ahol nem zárkóztak el az elől, hogy Szegeden honosítsák meg először ezt az iskolatípust. A közgyűlés 1912 júliusában döntött arról, hogy ha 20 jelentkező lesz, akkor indulhat párhuzamos alsó leány-osztály is. Augusztus végén már 37 jelentkező volt.

1912 júniusában dönt a közgyűlés arról, hogy az igazgatói posztot pályázattal töltik be. A pályázatnak két fővárosi, az összes szegedi lapban, és a Kereskedelmi Szakoktatásban kell megjelennie. Ez azért fontos, mert a nyár folyamán a pályázat kiírása, illetve elbírálása körül vita alakult ki. Négy pályázatot nyújtottak be.

A Szegedi Napló állást foglalt, egyetértve Szmollény Nándor szegedi tanár (az állami felsőkereskedelmi iskola tanára) cikkében foglaltakkal, aki szerint Derszib Béla és Ditrői Nándor dr. két érdemes között kell az igazgató tanácsnak választania. Az igazgató tanács azonban 8 szavazattal Nyári György túrócszentmártoni tanárt választotta meg, Ditrői Nándor dr. 6, Derszib Béla 1 szavazatot kapott. A napló szerint súlyos alaki hiba történt, mert a Kereskedelmi Szakoktatás című lapban a pályázat nem jelent meg, hiszen a lap a pályázat kiírása óta nem jelent meg, ezért vett részt olyan kevés „tanférfiú”, jöllehet az állás jó fizetéssel jár.

A döntés ellen az igazgatótanács néhány tagja, valamint az előbb említett Szmollény Nándor fellebbezést nyújtott be azzal, hogy csak a polgármester, illetve jóindulata tette Nyári Györgyöt igazgatóvá.

A közgyűlés megtárgyalta a fellebbezéseket, a pályázatok elbírálását törvényesnek ítélte, Nyári György kinevezését helyben hagyta. Az iskola számára a Feketesas utca és a Tisza Lajos körút sarkán lévő épületet jelölték ki. A tanítás szeptember 17-én indult.

Induláskor az iskola 150 tanulója az ország minden tájáról érkezett. Három alsó és egy középső osztály indult.

A tanévnyitó ünnepséget kellemetlen szenzáció zavarta meg. Az történt ugyanis – mint ezt a Szegedi Híradó 1912. szeptember 18-i száma jelentette -, hogy a belügyminiszter az iskola

felállítására vonatkozó határozatát megsemmisítette, mivel a költségvetést nem tartotta reálisnak, mert az 20000 korona államsegélyt is tartalmazott, és ez az összeg az állami költségvetésben nem volt előirányozva, illetve a vallási és közoktatási miniszter nem adta meg a nyilvánossági jogot az iskolának.

Dr. Lázár György polgármester tárgyalta a kultuszminiszterrel, a megállapodás létre jött. A város a költségeket a sikertelen tárgyalás esetén is biztosította volna a fennmaradáshoz.

Az intézet célját, tanítási tervét az alapításkor a következőképpen határozták meg:

"Szeged szabad királyi város felső kereskedelmi iskolájának célja és rendeltetése, hogy hazafias és erkölcsös szellemben olyan ifjakat neveljen a magyar kereskedelemnek és iparnak, kik majdan mint önálló kereskedő és iparosok, vagy mint kereskedelmi, vagy ipari tisztviselők úgy általános, mint szakműveltségük, valamint gyakorlati képzettségük szempontjából a kor igényeinek megfeleljenek...

E célok elérése érdekében különös hangsúlyt helyez az általános műveltség szempontjából a magyar nyelv és irodalom, nemkülönben a történelem tanítására, valamint a kereskedelemben nagy fontosságú nyelveknek: a német és a francia nyelv elsajátítására.

A kereskedelmi szaktantárgyak és gyakorlati ügyességek körében a könyvvitelnek, kereskedelmi levelezésnek és irodalmi munkálatoknak jut elsőrendű szerep. Ezen tárgyak tanításánál főcél a biztonságra, szabatosságra és a külső csínra esik..."

A szorosabban vett szaktantárgyak közé tartoznak a jogi és közgazdasági ismeretek, vegytan, kapcsolatban az áruk ismeretével és előállítás módjával, továbbá a kereskedelmi és politikai számtannal. Végül a kereskedelmi földrajz, természettan és mértan a felső kereskedelmi iskola legfontosabb tárgyai.